

نورك پوردى

نورك ادبائىلىرى مركزى ھېيئىتى طرفىدىن نەشر اولغۇر.

جلد ۳

مايس - حزيران ۱۹۲۶

نومرو ۱۸

قورولتای مناسبتید

شهریمزده تورک اوجاقلرینک سنوی قونفره سی اجتماع ایتمکده در. اگر قورولتای کلمه سی ، تورک ایلینک طویلانیشتی افاده ایدیورسه بوسنه کی قونفره ، کلمه نک بوتون معناسیله بر قورولتایدیر. زیرا کرک مرخصلرک عددی و کرک بونلرک تمثیل ایتدکلری ولایتار و صنف اهالی نقطه نظرندن بوتون تورک ملتی بواجتماعده تمثیل ایدلشدر. بو خصوصی ماهیتی حائر اولان ملی براجتماعدر. واقعا بواجتماعده حاکم اولان عنصر ، کنجکلکدر. فقط بوحادثه اوجاقلرک ماهیتندن متولد بر خالدر. ماضی حالدن زیاده استقبال ایله اشتغال ایدر. اونلرک آمال و هدفلری تورک نسلنه کندی بیلکی تلقین و بیلکی افاده ایدن عوامل و عناصرک انکشافه جالیشمق و بوسورتله ملی شعور و وجدانک تکوینی ، تأمین ایتمکدن عبارتدر. بوايه منور تورک کنجکلک خاص بر فعالیت ساحه سیدر. هر سنه قورولان قورولتای بر طرفدن کچن سنه اناسنده بویولده طی ایدیلن منزللری تدقیق ایدر ، دیگر طرفدن آتیده طی ایدلمسی لازم کلن مسافهلری تعیین ایدر. شیمدی یه قدر واقع اولان فعالیت ساحه سنه عمومی بر نظر عطف ایدرسه ک قطع ایدلمش اولان مرحله لرک شونلردن عبارت اولدیغی کوروروز. بر تورکه تورکلکنی تلقین و قبول ایتدیرمک. بوجهت پک غریب کورونه بیلیر. فقط مع التأسف تاریخمزده صرف خلیطه یی افاده ایدن بر معنادن باشقه معین هیچ بر ملیت ، هیچ بر شخصیت و هیچ بر حرث افاده ایتمین عثمانلیق و یا خود مسلمانلق مفهوماری تورک مفهومه اودرجه غالب و فائق ایدی که تورک مفهومی او مفهوم ایچنده غائب اولوب کیدیوردی. دولت و حکومتدن باشلا یه رق فردلره قدر تورک نامندن قاجینمق و احتراز ایتک اودرجه عمومیلشمشدی که بر زمانلر اونی بنه مک بر نوع مدنی جسارت عد ایدیلیوردی. اجدادیمزدن بر چوقلری تورک اولدقلری

ادراك ایتمه دن کیتتمشاردر. کندیلرینک نه اولدقلری صورولدیغی زمان عثمانلی ویاخود مسلمان اولدقلری سوبله مکدن باشقه هیچ برشی خاطرلرینه کلزدی . بو حال ملی شخصیت وانایتیزی افاده ایدن بوتون دیگر ساحه لره ده سرایت ایتمشدی . ملی شخصیتیمزک الک بارز تجلیسی اولان لسانمز بو حالدن صوک درجه متأراولمش واوله انحرافله اوغراشدی که بو کون دخی بوانحرافلر ایچنده پویان اولمقده یز . ملی شخصیتیمزک ایکنجی افاده سی اولان موسیقیمز مهمل برحاله قالمشدی . الک درین حسلریمزک ترجانی اولماسی لازم کلن موسیقی بزه باشقه لرینک روحلری، قایلرینی افاده ایدیوردی .

ملی حقوقر اورتهدن قالمشدی و تورک حیاتنی و بو حیاتک خصوصیتلری تنظیم ایدن شعورلر باشقه محیطلره ، باشقه حیاتلره مخصوص شعورلردی . ملی تاریخمز یازلاماشدی . تورک اولکه لرینک سرگذشتلرینی تصویر ایدنلر تورک نامنی تحقیر و تزییف ایدرلردی . تألیفلرینی یا تماماً باشقه برلسانه یازارلردی ، یاخود هیچ اولمازسه سرلوحه لرینی باشقه لسانلره تزیین ایتکی کندیلری ایچون برشرف عد ایدرلردی . بوتون بومؤثراتک تأثیری ایله تورک بالذات کندینی حقیر و کوچوک کورمه که باشلامشدی وعوام ناس طبقه لرنده دخی بوکی تحقیر و تزییفکار تعبیرلره کثرله تصادف ایدلمکده ایدی .

ملیت نقطه نظرندن بو حالت روحیه پک وخیم وحتی تهلمکلی ایدی . تورکچیلر ایلمک اول بومرضی ومهلمک حالت روحیه ایله مجادله ایتک مجبوریتنده قالدیلر . بونلر کرک تورکیه و کرک تورکک سائیرینه دنیاده یالکیز برتورک ملتی اولدیغنی و بوتورک ملتک اوزون وعظمنلی بر تاریخنی ، بر مدنیقی بولندیغنی ، غایت قوتلی برلسانه مالک اولدیغنی وتورکه مخصوص بر موسیقینک ، بر حقوقک موجود بولندیغنی تلقین واثبات وتورک ملیته منسوبیتنک بر عار ولکه دکل ، برشرف وسعادت اولدیغنی اعلان ایلمک اضطرارنده قالدیلر . فی الحقیقه فعالیتک بوساحه سی مثبت ومثمر دکلدی . زیراتکون ایتمش اولان بر خطا ، بر وهم وخیال ایله اوغراشمقدن عبارتدی . فقط بوخطا ووهم وخیالک تورکک کندیسنده بیله غایت مضر ومهلمک

بر حالت روحیه تولید ایدم رک ملی شعورک انکشافه قارشى وخیم برسد چکدی
 نظردقته آلیرسه بوتوع فعالیتک نه قدر لازم ومهم اولدینی درحال تقدیر ایدیلر.
 بو کون حکومت و ذولتدن باشلایهرق تا فردلره قدر، حق تورک اولیان
 فردلره قدر تورک نامنک اضافهسی ایله افتخار ایتملری کلیشی گوزل برتبدل روحی
 دکدر. بوتحولک اهمیت و قیمتى یالکیز اون بش سنه اولکی حالت روحیه ایله
 مقایسه ایدلیدیکی زمان کندى کندینه تعین ایدر. تورکچیلک جریانک شمیدین
 استحصال ایتیش اولدینی ایکنجی بر موفقیت، حیاتک مادی، معنوی تجلیاتینک
 همان کافهسی اوزرینه، مملکتده کی مؤسسه وتشکلره بر تورکک رنگی ویرمه.
 سیدر. اون سنه اول بر «چالی قوشى» کبی موضوع اعتباریله بر رومان
 یازیله مادی. اون بش سنه اول استخفاف واستهزا ایله قارشیلانان محمد امین بکک
 نظمده کی اصولی بوکون نظممزده حاکم بر موقع آلمشدر. اون بش سنه اول
 کوبک تترمه لرندن، روم موسیقیسندن ذوق آلانلر طرفندن، کبار صالونلرنده
 تحمل ایدیله مین تورک خلق موسیقىسی، خلق شرقیلری، خلق رقصلری بوکون
 عینی صالونلرده غشی واستغرافله دیکله نیور وسیر ایدیلور. اون بش سنه اول
 حیرتلر واستهزالر ایله قارشیلانان تورک تاریخی بوکون دارالفنونلرده کی کرسیلرده
 تدریس ایدلمکده در. حتی اقتصادیاته، مالی فعالیتاره دوغرو یورویشمز هیچ شیه
 یوقدرکه شعور ملیمزک انکشافی ائیدر. اون بش سنه اول تورک باقه جیلغندن،
 تورک فابریقه جیلغندن بحث بیله ایدیله مزکن بوکون صرف تورکک کندى نفسه،
 کندى ملیتته عائد، حاصل اولان براعتاد و ایمانک تأثیریه بوساحه یه دخی موفقیتله
 آتیلدق. فی الحقیقه بوتون بوساحه لر هنوز تمامیه قازانیلمش دکدر. فقط بئس
 یوقدر. مجادله باشلامشدر. هرکون تورک مفکوره سنک، تورک شعورینک برر
 برر غلبه چالمقده اولدینی مشاهده ایتمکله بختیارز.

مع مافیه بوتون بونیجه لره رغماً تورکچیلک جریانک اتخاذا ایتیش اولدینی غایه
 وهدفک، استحصالندن هنوز یک اوزاغز. بو حقیقی اعتراف ایتکده برتک دقیقه
 تردد ایتمه ملی بز. ملتى کندیسنى طائیمه دعوت ایدن، ملی شعورک انکشافی کندیسى

ايچون غايه اتخاذايدن برهينه لايق اولان ايلك صفت كنديسنك شعورلى اولماسى، كنديسنى طامياسيدر . كندينى طانيق ، شعورلى اولمق ايسه هرشيدن اول يامش اولدينى ايله يامامش اولدينى تفريق ايتمك خصوصنده تجلى ايدور . توركيك جريانك دها ياجنى پك چوق شيلر وطنى ايدمچكى اوزون يوللار وار . حق ديه بيليرم كه بوبلك هنوز ابتداسنده يز . شيمدى يه قدر يادىغمز برظرفدن عبارتدر . شيمديدن موكره بوظرفى دولديرمق دورى كليور . بوايسه او برنجى دور عمليه سندن دها عمل، دها انچه برايشدر . اصل هدف و غايه مزه بوايكنجى دور عمليه سنده ياقلاشه جغز . فقط بوخصوصه دائر فكريلر يمزى ايكنجى مقاله يه بر اقيورز .

— ۲ —

دوئكى مقاله مزك سو كنده ، توركيك جريانك و بوجريانك تمر كز ايتديكى تورك او جاقلرينك طى ايتمه لرى لازم كن دها پك اوزون مرحله لر ، ياجنى دها پك چوق ايشلر اولدينى قيد ايتمشدك . حقيقتده شمدى يه قدر ياپيلان ايش يالكز ظرفى حاضر لامقدن عبارتدى : برده بوظرفك ايچنى طولديرمق ، مظروفى حاضر لامق لازمدر . مظروف نهدن عبارتدر ؟

دوئكى مقاله مزده برنبذه بحث ايديكمز كجى بو مظروف توركلكى افاده ايدن تجلياتك يگونندن تورك مفهومك تضمن ايتديكى بوتون عنصرلردن عبارتدر . مذكور تجليات و عنصرلر ايسه باشليجه شونلردر : تورك لسانى ، تورك دينى ، تورك حقوقى توكر تاريخى ، تورك موسيقيسى ، تورك ادبياتى ، تورك بديعياتى و تورك خالق بديعياتى .

ملى شخصيتمىزى افاده ايدن بوتون بو عنصرلر هنوز تىكون و تعين ايتمش دكلدر . غيرمعين ، داغيايق و قاريشيق برحاله قالمقده درلر . لسانمز هنوز ابتهائى برتدقيقه بيله مظهر اولمه مشدر . مورفولوژيسى ، بئيكى وحقى صرف و نحوى حق املاسى بيله تثبيت ايديله دى . تورك اولكه لر ينك مختلف محللارنده مختلف لهجه لر شكلنده قالمقدهر . فى الحقيقه عمومى لشمكه باشلامش كوزل و انچه استانبول اسلوبى ، هر طرفده ادبى لسان ماهيتنى اكتساب ايتكمده در ؟ فقط بو استانبول طرزى بيله علمى دينيله بيله حك جدى تدقيقاته مظهر اولمه دى .

كرك كلمه و تركيب و كرك قواعد اعتباريله اجنبى لسانلرينك حالاده تحت حاكيتده قلمتددهدر .

تورك دينى ده عيى حالدهدهدر . تورك على العموم اسلامى مى بردين اولارق قبول ايتمشسه هيچ شه يوقدر كه بوقبول ابديتله مشروطدر . فقط تورك كندينه مخصوص بروحى ، برقابى واردركه اون سائر اسلام مللرندن تفرى ايدر و اسلاميتك بوروح و فالبندن بخر كن طبيعتى ايله باشقه بر ماهيت آيره ، باشقه بر ذايه ايله عكس ايدر . بو ذايه ، بوماهيت نهدن عبارتدر ، توركك دينى يسيقو لوزيسى ، دينى ماضى-سى نهدر ؟

مثلا ، بوتون اسلام طريققلىرى و مذهبلىرى اراسنده بر طرفدن خفياك ديكر طرفدن علويلاك نهدن تورك محيطنده اك زياده مساعده بر زمين و لمشردر ؟ صوكيا مى وحدت نقطه نظرندن ، ذكر ايتديكمز مذهبلىر و طريققلىر آراسنده ، كى اختلاف و خصوصيتك الى الابد دوام ايتمى موافقيدر ؟ بونلر آراسنده كي مسهك وجدائى تهذيب ايتمى دن عجبيا بر زمين اشتلاف ايله ساحة وحدت بولوماز مى ؟ شعور و وحدت مليهك انكشافى نقطه نظرندن اهميتلىرى دركار اولان بوتون بو-ؤلر حوابسز قالمقدهدرلر ، هنوز ايتمى تدقيقلره بيله موضوع تشكيل ايتمه مشلردر و بزرجه تماماً مجهولدر ! . . .

تورك حقوقى ايله تورك تاريخى ايسه ، بوتون بوتون مجهولمزددر ؛ تا صوك سائر وارنجه يه قدر بوساحلر اوزرنده تك بر يارمق بيله اويناتيلما مشدر . صانكه غرب و شرقى متعدد كرملر استيلاك ايدرك هيچ بر عرقه ، هيچ بر عنصره بيسر اولمايان امپراطورلقر قورمش و دنيانك هال بوتون سرقلىرى احتوا ايدن بومعظم دوللىرى عصر لرجه اداره ايدن محتمم تشكيلات ياپش اولان توركك هيچ برنا ريخى ، هيچ بر حقوق تلتيسى يوقش كى .

غزنويلر ، خوارزميلر ، چنگيزيلر ، ساجوقيلر ، تيموريلر ، هب طوقان كى كلوب كچمش بر رافت ايتمشلر ! بونلر نفرت و استكراهدن باشقه دقت و اعتنايه مستحق بكدردلر ! چونكه ؟ . . . چونكه عربلر ، عجملر بيله يازمشلردر ،

بویله کوس-ترمشلردر ، بویله ایست-مشلردر . مصطفی کمال پاشا و آرقداشلری ده
وقتیه انکلیز ، یونان ، فرانسه ، ایتالیان و سائر مطبوعات و خلیفه اطرافنده
طویلانیس اولان خاسلر طرفندن رعایا ، برشی ماهیتندارانه اولونمورلرمیدی ؟
بزبو کی جانیانه پروپاغدلرک تاثیر آلسده فلاجمیدق ؟ فقط ایوانه که آرمزده
بوکون دخی جنکیزی تیموری لغتله ، نقرتله یادیدنلر واردر ! آرمزده بوکون
دخی تورک تانخک هر نوع حقوقی-اسلره یابانچی اولدیغنه قانع بولونانلر واردر !!
چونکه بز تارنخمیزی بیاموروز ، چونکه بزماضیمری آراشدیر ، رق تورک دهاسنک
دولت حقوقی ساحه سنده دخی نلریایتمس اولدیغنی میدانه قویمه شیز چونکه بزبو خصوصده
دخی عرب و عجم افترا و اسنادلرینک قربانی اولا کلمکده یز . .

ادبیاته کانهجه ، ناسوک زمانلره قدر لساندن باشقه بوساحده تورک ایزی
آرامق عبیدی . پادشاهلرک مدحنه و سربلرک تصویرینه حصر ایداش اولان برقاج
قصیده دن ماعدا ، تورک نامنی طاشیان بوادیات تورک حیاته تورک وطنه تماماً
بیانچی قالمشدر .

نه تورکک قابی و دماغی ونه ده تورکک مساعیسی ، نه تورک وطنک الواح و مناظری
ونه ده انک دورلری و ماتملری بوادیاتده عکس اتمشدر ! تورکجه افاده ایداش
قردیجی عجم موضوعلری ! ایسته تورک ادبیاتی ؟ هانی یا ! روس و انکلیز آلمان
فرانسز و سائر ملتلرک ادیبلرینک اثرلرندن عکس و تجلی ایدن وطن منظرلری ،
ملی حیات ، حیاتک ارانه ایتدیکی مخالف شکلر ، طاشدیغنی مسروت و المار پر-
ورده ایتدیکی امل و آرزولر بزم ادبیاتمه تماماً یابانجیدر . عصرلرجه دوام ایدن
بو حال یازیق که بوکونکی نسل اوزرنده دخی تاثیرلرینی کوس-ترمکده در . ملی
حیانه ، ملی قلب و روحک جریانلرینه بیکانه لک بوکونکی ادبیاتمک دخی برقاج نادر
مؤلف استه ایدمک اوزره - صفت کاشفه سیدر .

تورک موسیقیسی نروده در ؟ داقی صفره سی اطرافنده مزملره قاریشهرق روحی
آغیر برنقالتله اروپ اویشدیران بو بیزانس ایکیلیتیلریمی ؟ نقدر بر باد برشی . باقیکنز !
اونکله بری طرفده کی یوزنده جوال ، جید ، برنش و پرحیات از میر ، اورفه

وارزنجان . برىسى اويقو و اولومى خاطر لانيور . ديكري ياشامق وياشامقدن
دويولان شطارتى . بزدن اولكيلىر اويقوي واولومى ترجيح ايتىلردر . بويولده
دوام ايدوب كیده جكمى يز ؟ بوقسه ، ياشايامق تلىقن ايدن طريقى التزام ايدرك
اوكافك بخش ايتديكى مكملتي علاوه يه مى چاليشه جفز ؟ ايسته هنوز حل ايدلمش
اولان ديكر برمهشه .

نهايته قدر تحليلمزه دوام ايدلمى ؟ خاير ! قارئلره اوصانچ كترمه مك ايچون
بو قدرله ا كتفا ايدلم . شو نقطه يى ده علاوه ايدلم كه تجليات مليه مك بوتون ديكر
شئونلرى ده عيى مجهولتله محاطدر وحق الزم اولان عيى سؤاللرى دعوت ايتمكده دلر .
بعض طرفلردن دينلور كه حلى علم ووقوفه محتاج اولان بويوكسك مسئله لرك
تدقيق و مطالعه محلى تورك اوجا قارى دكل ، دارالفنون كې على علم اوجا قارىدر .
بو ادا انكارى و مناقشه مى غير قابل بر حقيقه قدر . فقط و حقيقى درميان ايدنلر
دها ايلرى كيدمرك برده بو ادعاى علاوه ايدىورلر : مادام كه بوتون دولت
و بوتون ملت توركلك اساسى قبول ايتىلردر و آرتق تورك اوجا قارى وظيفه مى
قالمامش بر عضو حالى آلشردر بناءً عليه قالمغه محكومدرلر .

بزجه بوراده ايكي نقطه اونو تلمه در : اولاذكر اولنان علم اوجا قارى اسكيدن
ده موجود ايديلر . فقط بوتونلر بر تورلو كندىلىك كرندن اويوكسك علم مسئله لرينه
ياناشمورلردى . نه دن ؟ چونكه اونلرى بويوله سوق ايدمك بر محيط و هواى
نسيمى موجود دكادى . استانبول دارالفنوننده بر تورك تاريخى درسى آچيلمى
ايچون توركچيلرك چك دكلرى مشقتلرى خاطر لايىم اوزون و دغدغه لى زحمتلردن
سوكره الله ايتديكر نتيجه شوايدى : آچيلان ايلك درس هفته ده بر كره اولمق
اوزره غير مجبورى ، عمومه آچيق قونفرانس شكلنده اولاجقدى . فقط توركچيلك
جريانى كوك بوانجه تورك اوجا قارىنك تلىقن و تاثيرى ايله بوايلك درس بوكون
بر توركولوژى مدرسه سى پايه سى ا كتساب ايتمدر . ديمك كه محيطدن كلن بر هواى
نسيمينك اسممى دائمالازمدر .

تايباً اونو تلمه مليدر كه تورك اوجا قارىنه دوام ايدنلرك قسم اعظمى بنه بوكسك

مكتبلردن، مأذون افنديلردر . بونلر بومكتبلرده آلدقلىرى معلوماتى محيطلرينه نشر ايدىيورلر . يوكسك عالم منبعلىرى ايله خاق آراسنده برنوع واسطه رولنى اوينايولر . توركلك حقنده كى مكتسبات علميه نك عموميله شمه .ى و تطبيقى ايچون مهم برر عامل اوليورلر كه شعور و وحدت مليه نك تىكون وانكشافى خصوصنده بونك قيمت والزمه قى انكار اولنه ماز . ايسته بونقطه نظردن دخى تورك اوجاقلرينك مملكته دها يك چوق مدت نافع ومثمر خدمتلر ايفا ايدرجكلرى آشكاردر .

شمى كچالم صوك مسئله : مى شخصيت وشعور بىمىزى تشكيل ايدن عوامل وعناصرك تىكون وانكشافده هدف نهدر ؟

بو هدف شودر :

ملى وحدت وبو وحدتى اراهه ايدن شواوچ شعارك - حصولى :

۱ - ديل برلكى ، ۲ - دين برلكى ، ۳ - ديلاك برلكى .

بوشعارلرك تفسيرى حقنده كى مطالعه لر بىمىزى ده يارينه براقيورز .

— ۳ —

ملى شعورك انكشافى ايله تعقيب اولنان صوك هدفك مى وحدت اولدينى وملى وحدتك ده ديل برلكى ، دين برلكى وديلك برلكى كچى اوج شعارده تجلى ايتديكى قيد ايله مشدك . ديل برلكنك اهميتى واضحدر . فقط بو برلك فصل تىكون ايدر ؟ بو برلكه اصل اولمق ايچون ايكى بول واردر : بريسى علمدر . ديكرى ده صنعت . علم ؛ تورك لسانك ماهيتى ، عنصرلرينى ، قاعده لر بى تدقيق وثبيت ايدر . بومقصدى تايمين خصوصنده برطرفدن بويولده زدن اول چاليشمش اولان مدنى وعلمى محيطلرك مه تودلرينى واصوللرينى آيلر وديكر طرفدن ده تورك ايلينك خلق كتله لر بيه كيدر ، اورالرى تحرى ايلر ، الله ايتديكى مائز ميبى ذكر ايتديكمز مه تود واصوللره توفيقاً تصنيف وتلفيق ايلر وبوسايله ده عموم توركجه نك ماهيت وقاعده لر بى عئدى وكفى دكل شائى وفنى اوله رق ميدانه قويار .

صنعت ايسه بويولده كى تاثيرلرينى بويوك شاعرلرك وبويوك اديبلرك واسطه لر بى ايله اجرا ايدر . بوكونكى فرانسزجه نك مؤسسـلرى اون سـكـزنـجـى عصرـك قلاسيق اديبلر ايدر . بوكونكى آلمانجه نك مؤسسـلرى كذا عين عصرـك بويوك

مؤلف لریدر . انکلتزده ده اول اون یدنجی عصرده کی (۱۸۰۰ کسپر) ، (میلتون)
کی صنعتکارلرک سایه سنده لسان یوانی آلدی روسیه ده برتک (پوشکین) و خصوصده
معجزه لر کوستردی . فقط بویوک صنعتکارلر دخی لسان خصوصده کی ایملک
الهاماتی خلقه ن آله رق علمک تثبیت ایتش اولدی قاءده لر ایله مزج ایده بیلمک
مهارتی حاز اولدق رندن او درین تأثیرلری اجرا ایده بیلمه شلردر .

بزده عینی یولدن کیتیمک مجبوریتده یز . مالزیه حاضر لایمده دن و مه تودله مجهز
اولمده دن غندی و کیفی یوللر ایله بر نتیجه یه واصل اولامیه جقمز محققدر .

دین برلکی : بو برلککده بر ملت ایچون نه قدر مهم بر عامل اولدینی
یدیهدر . تورک ملتی هر یرده مسلماندر . ذنآ اسلامیت خارجنده قالمش اولان
تورکارک کافه سی عین زمانده ده تورککک خارجنده قالمش لردر . فقط اسلامیت ایچنده
دخی تورک بر جوق مذهبله ، طریقتله آیرلمشدر . بومذهب و طریقتلر صرف
جهالت و تعصب سائنی ایله آرارلنده اوزون مدت بحساده ، مبارزه و محاسمه
ایتمش لردر . اوزون عصر لرحه دوام ایدن بو حاشه نیک ایزلری مع لآسف حالا باقی
قالمقده در . دین ، اساس اعتبارله بر ملتک وحدتی تأمین ایچون اک مؤثر بر
عاملدر . فقط مختلف مذهبله و طریقتله آیرلدینی کوندن اعتباراً بیه او ملتک
طاغیلیمی و تفرقه یه اوغرا مسو ایچون عینی نسبتده مؤثردر . بناءً عایه ملی وحدت
نقطه نظرندن بو آیریلغک ازاله سی لزمدر . بونکله بز هر هسانکی بر مذهب
و طریقتک دیکر لرینه تفرق و تحکم ایتسی فکری درمیان ایتیمک ایسته میوروز .
حاشا بوتون مذهبله محترمدر لر یالکزال و بریرکه اساسلرده برلشم . اسلامیتک
لایموت ، ابدی اولان و بوتون مذهبله جهده حرمتله تقدیس ایدیان اساسلری ایله
تورکککمزک غیر قابل تجزی و تفریق اولدیغنده متحد اولالم . ایسته ملی وحدت
ضایه سنه طوغری بورورکن مالزیه جکمز یول قبول و تلقین ایده جکمز اساسله
صکزه بواساسلری مطاق و مطاق تورکککدیرمه لیدر . یعنی دنک منی اولان حضرت
قرآن ایله دینی دعالر و آیدلرک کافه سنک تورکجه ده اقونمسی و اجرا ایدله لری
تأمین اولوندلیدر . بوسورته تورک ملتی ایله دینی آرمسندکی هر درلو سائل و قائل

قالقمايدير . تورك لاهنه ، پيغمبرينه طوغرىدن طوغرى به قاوشمه ليدر . ذاتاً
دينى نقره واختلافلك فعللاً قالقمه-ي ايچون بوك دوغرى واك قيصة بريولدر .
زيرا قرآن ايله طوغرىدن طوغرى به تماسه كان هر تورك بوتون اختلافلك ،
بوتون تفرقلرك يهوده وعث اولديغنه كندى كندينه قانع اولاجتدر .

ديلك براكي بو برلكله اونكه كي برلكلر آرمه سنده غايت صقى و درونى برعلاقه
درابطه واردر . ديل براكي ايله دن براكي تأمين اتمش ولان محيطلر ذاتاً ديلك
براكي ايچون اك اساسلى تمللري آتمش اولورلر . هر كس درونى برنفسه دالارق
كندى كندى يوقلادىنى زمان كورورك طاش-دينى حـلـلـرـك ، فـكـرلـرـك هـان
كافه-نى بوايكي منبعدن ، ينى ديل ايله ديندن آلمشدر . ديلك ايسه بو حـلـلـر ايله
بوفكرلرك يگونندن عبارت بر مجموعه دكليدر ؟ او حالده ديل و دين برلكنى تأمين
ايدنلر عيى زمانده ده ديلك برلكنه مهم برزمين حاضرلامش اولورلر .

فقط بوراده اوچنچي مهم بر عامل دخى موجوددر . اوده محيطدن كلن
تأثيراندر ؟ بونلر هواى نسيميده طولاشه رق هر كسك روحنى و قلبنى استيلا ايدن
غير محسوس عامللردر . بو عامللرك باشليجه-سى شونلردر : مكتب ، ادبيات ،
بوكسك علم وصنعت منبعلى ، مكتبه و بريلن تعليم و تربيه لك تأثيرلردن بوراده
بحث ايتك عبث اولور .

بوكون مدنى مللرك كافه سنده مكتب ، مليت دويغوسنك بر تخمرمينى اولمشدر .
فقط نه مكتب ونه ده معلم كندى باشلرينه بووظيفه-نى ايفا ايدمزلر . برده بونلرك
الارنده مقصدى تأمين ايدمك كنابلر لازمدر . ايسته بوراده بزادبيانه ويوكسك
علم وصنعت منبعلرينه تماس ايدىيورز . هر كس كندى نفسنده بيله او قودىنى
بررومانك ، ديكله ديكي بر نطقك ، انشاد اولونان بر شعرك ، مطالعه ايتديكي بر
نظريه-نك نه قدر درين ايزلر بر اقدقرينى مشاهد ايتمشدر . هله چوچق روحنده
بو ايزلر اوزون سئلرجه دوام ايدوب طورور . بو نقطه نظر دن مهارنله ترتيب
ايداش بر تاريخك ، مؤثر بر منظومه-نك ، جاذبهلى بررومانك ، بر حكايه-ك و يا خود
بر نظريه-نك انقلابكار تأثيرلرينى هر كس دويشمشدر . (ميشله) لك انقلاب تاريخى ،

نام بر بطنی یرندن اوینامشدر . (پوشکین) ک قیز تیپلری بر زمانلر روس جاتی
ایچون انموذج اولمشلردر . (شکسیر) ک قادین انموذجلری انکلترده حالایاشایور .
(شیللر) ک (ویلهم تهل) ی برنسل بیتشدیرمشدر .

بزده دخی نامق کلاک اثرلری روحیاتمیزی آلت اوست ایلمشدر . اینک
تاریخک ، ادبیات و شعرک ، صنعت و فکری نظریه لریک بواججازکار تأثیرلریدرک
نسلی نسلدن آیرد . روحلره یکی استقامتلر ویرر و ذهنیت اعتباریله تمام یکی بطلر
یتشدیرر . دیکلک دیدیکمز شی بو ذهنیتدن باشقه میدر ؟ بناء علیه دیکلک برلی
دیمک ذهنیت برلیکی دیمکدر . ذهنیت برلیکی دیمک ایسه ملی وحدتدر . اودرجه ده که
بعض مدققلر ملیت دیمک ذهنیت دیمکدر ، دییه ادعا ایتشلردر . بزجه ملیتک
اک طوغرو واک علمی تعریفی بودر . ذهنیتده یعنی حس و فکر ساحه لرند و حقی
تأمین ایتش اولان بر محیط آرتق کندیسی طایتمش ، شعورینی بولمش بر ملتدر .
ایشته تورکچیلک جریانک واصل اولماق ایسته دیکی غایه ، بوغایه ایصال ایدن بوللرایا
دیل برلیکی ، دین برلیکی و دیکلک برلککنک عواملندن اولان ادبیات ، صنعت و علمدر .
تورک اوجاقلری بو برلکلرک تخمر منبعلری اولملیدرلر . آرتق کیتدن زیاده
کیفیته رجوع ایدلمه لیدر . بنالرک عددی تکثیر و اولنلری طولدیرمق قایغوسی
ایله برابر بر آزده قفالری و قلابلری طولدورمقله مشغول اولالم . فی الحقیقه شمدی به
قدر ایشک میخانیک و مادی جهتیه صرف اعتنا و دقت ایتک مجبوریتی واردی .

فقط بو دور آرتق اتلاتیلمشدر . شمدی ایشک معنوی جهتیه رجوع ایتک
زمانی کلشدر . تورکچیلک جریانی بوتون مملکتی ، بوتون دولتی استیلا ایتشدر .
آرتق حاکیمت امر واقع حالی آلمشدر . هر نوع تهاکه بر طرف اولمشدر . آرتق
برلشمش و استقرار پیدا ایتش اولان بواجاقلر محیطلرینی نورلاندیرمقه ، غایه لری
اطرافه صاحفه ، ایچنده بولندقلری ملیتلر ایچون برر منبع قبض باشلامه لیدرلر .
فقط قناعتیه کوره بویکسجی دوره اسکی تشکیلاتیه استدار ایتک امکافی یوقدر .
تورک اوجاقلرینک وظیفه لرند یکی بر دور آچیلدینی کبی شیمدی به قدر تابع
اولدقلری تشکیلاتده ده یکی بر دور آچیلمه لیدر .

تورك اوجاقلرينك بزجه محتاج بولونقلري يكي تشكيلانه كچمه دن اول بر نقطه حقنده دخی فكریمی ایضاح ایتك ایسترم .

معلومدرکه تورك اوجاقلري شیمدی به قدر بویوک بردقته سیاستدن اوزاق قالقده ایدیلر . یاساك بر ماده سی بو خصوصی تصریح ایتدیکی کبی مرکز عمومی ده بو نقطه به خصوصی براعتنا ایله رعایت ایده کلسدر

بو احتیاط ونقید شیمدی به قدر ایکی اساسه مستنددی : بریسی ، عثمانلیق دورینك ماهیتدن متولددی . دیگریدی ده تورك اوجاقلرينك تعقیب ایتدکاری هدف و غایه دن منبعشدی .

عثمانلیق بر خلیطه اولدیغندن ، حکومت ودوات هیئت عمومی سی اعتباریله توركچیلک جریاننه بیكانه ایدی . اوزر ، عثمانلیق تشکیل ایدن بوتون عناصردن برملت چیقارمق خولیا سی پروده ایدیورلردی . بناء علیه خصوصی بر تورك ملتک حاکمیتی طانییورلردی .

بو وضعیتده تورك اوجاقلرينك سیاستله اشتغال ایتلری هم مناسب اولمازدی . وهمده تهلكلی اولوردی . فی الحقیقه توركچیلرک کوردکاری غایه سیاستله درپندن درینه علاقه داردی . زیرا بو غایه نهایت النهایه تورك حاکمیتی قبول ایتدیرمکه ، تورك شخصیت ملیه سنك تفوقی تأمین معطوفدی . فقط حکومت و سیاسی تشکللر ، باشقه امللر پیشنده قوشدقردن بعضاً حکومت توركچیلک جریاننه تماماً خصم دشمن اللره انتقال ایدیوردی . بوشرطلر داخلنده تورك اوجاقلری فعلاً سیاستله اشتغال ایتش اولسه لردی وفرقه احتراصلرینه قایلسه لردی کندی موجودیتلری تهلكیه معروض راقش اولمقدن باشقه ، کندی انچارینه ده احتراص وفرقه جریانلری صوقش اولاجقلردی .

بوندن ماعدا ، توركچیلک جریان ماهیتی اعتباریله فکری بر جریاندی . اونک ایلک مقصدی معین مجموعه افکاری نشر وتلقین ایتکدن عبارتدی . اوتورك ملتینی برطرفدن کندی طایفه ، دیگر طرفدن ترقی وتعالی ایده رک حرقتی انکشاف ایتدیرمکه دعوت ایدیوردی . فرقه اختلاف واحتراصلری خارجنده قالان هر

هانکی سیاسی فرقیه منسوب تورکلره هرشیندن اول تورک اولدقلرینی خاطرلانیمايه
چالیشیوردی .

تورک او جاقلرینک بو کره داخل اولدقلری دورده بوایکی محذور عیناً قالتمشدر .
اولا حکومت ، دولت و مملکت باشند باشه تورکچیلک جریانی قبول ایتمش
وبونی بوتون قانونلرینک و حق استناد ایتدیکی تشکیلات اساسیه سی ابله تأیید ایتلشد .
نایباً ، پروپاغاندا جیلق دوری کچمش ، یایجیاق دوری کلشدر . شیمدی
عموماً قبول ایداش اولان اساسلری یاشاتمق و جانلاندیرمق و نمره دار ایتدیرمک
زمانی حلول ایتلشد .

او حالده ، تورکچیلک حیاتینک یکی بر دونوم نقطه سنده بولونیورز . عجبا تورک
کنجیلکی عمومیتله و بالخاصه بو کنجیلک ک کزیده واک منور قسمی ایجنه آلمش
اولان تورک او جاقلری اطرافنده طو پلاشان سیاسی جریانلره بیگانه و لاقید قالا بیلمی ؟
مادام که حکومت و دولت تورک کنجیلکینک و بالخاصه تورک او جاقلرینک
مفکورده لرینی ، غایه و هدف لرینی بنمسه ، یه رک اونلری فعلاً تحققی ایتدیرمکده در .
عجبا بواو جاقلر ایچون حکومت و دولتک بو وضعیته قارشى لاقید قالمق امکانی وارمیدر ؟
عاجزلرنجه یوقدر . حکومت و دولتک بو کون آلمش بولوندیغی استقامت
وروشه قارشى لاقید قالمق ، تورک او جاقلری ایچون کندى کندیلرینی ، کندى
غایه و هدف لرینی انکار ایتک دیمک اولور . بونک امکانی بیله متصور دکلدر .
تورکچیلک جریانینک و او جریانی تمثیل ایدن تورک او جاقلرینک تعقیب ایتدکلری
هدف و مقصد نه ایدی ؟ دولته تورک حاکمیتینک تأسیسی ، تورک شخصیت ملیه سی
اقاده ایدن تورک لسانینک ، تورک دینینک ، تورک حقوقنک و تورک اقتصادیانینک
خلاصه نورک وارلغینک بلانهایه و بلامانعه انکشافی امکانی تأمین دکلدر ؟ بو کون
بو غایه الدهه ایدلشد . الدهه ایدیلن غایه یه صاریلمق ، اونى تأیید و تقویه ایتک ،
اونک اک واسع مقیاسده مشمر اولماسنه چالیشمق ، اونى هر درلو صدمه یه ، تزلزله ،
مانعه یه قارشى مدافعه و محافظه ایتک هر قناعت و ایمان صاحبی برانسان ، بالخاصه
بر او جاقلی ایچون بر شرف و برنامه وس مسئله سی دکلدر ؟

فقط بونکله بزم تورک اوجاقرینک سیاست روزمره ایله اشتغال ایتملری
فکرکنده اولدیمز ظن ایدله سین !

خایر ! کنجلیکی احتراصلی تموجلردن صاقیندیرمق ایجاب ایدر . اوجاقلرک
گونک مسئلهسی ایله اوغراشم لری دوغرو اولاماز و بوندن احتراز ایتمه لیدرلر .
فقط عینی زمانده ده اونلر مملکتک وملتک مقدراتنده بیکانه قلامازلر . اونلرک
اشتغال ایده جکری مسئلهلر ، هر گونک کتیردیگی کچجی تموجلر دکل ، ملت و مملکتک
استقبالی علاقه دار ایده جک بویوک واساسلی مسئلهلردر . اونلر بواساسلی مسئلهلرک
عادتا برر محراقی اوله جقلردر . بومحراقدن چیقان حرارت ونور بوتون اطرافی
بوتون محیطی بومسئلهلر حقنده نورلایدیره جقدر .

تورکجه لکی بنمسه مش اولان دولتک بوگون یاپدینی ایشلر ، اجتماعیدن ،
اقتصادیادن باشلا یارق طبه قدر بوتون اجتماعی ومثبت علملرک موضوعلرینی
تشکیل ایدیور . خلقجیاق و خلقه دوغری یوروش مفکوره سی ایله مشبوع
اولان تورک اوجاقلرینه منور کنجلیکی ایچون ، قدر واسع فیضناک ومبارک
فعالیت ساحلری !! ایشته بزم تخیل ایتدیکمز سیاسی فعالیت !! اوجاق مفکوره -
لرینی بنمسه مش اولان دولته ، ملت آراسنده ، تورک اوجاقلری عادتا بر واسطه ،
عضوی برعلاقه حلقه سی دولتی اوینامالیدرلر .

بومفکوره لری تنویر ، فعلاً تطبیق اصوللرینی ارئه ، اونلرک تأمین ایتدکلی
عائده لری ایضاح و هر دائم مدافعه ومحافظه لرینه آماده بولونمق ، ایشته تورک
اوجاقرینک ایفا ایدمسه جکلی یوکسک سیاسی وظیفه لر .

شیمدی کچورم تورک اوجاقلرینک بزجه محتاج اولدقلری یکی تشکیلاته ؛
حقیقته شیمدی یه قدر بو تشکیلات پک بسیط و پک ابتدائی ایدی . مرکزده
کوکلیلردن مرکب بر مرکز هیئت و اردی . طشرده کندی کندینه تشکیل ایدن
لوجاقلر . مرکز بو اوجاقلر حقنده کی معلوماتی ، اکثریتله مکاتبه طریق ایله
بومعضاده مرکز اعضالرینک تصادفاً واقع اولان زیارتلری واسطه سی ایله
آلوردی .

ایشته اوقدر ! ذاتاً دها زیاده سنه شمده یه قدر امکان بیه یوقدی . زیرا ، اوجاق تشکیلاتی شمده یه قدر هیچ بر واردات منبعه مالک دکلدی ، اعضا طرفندن ویریان وغر وشلردن عبارت اولان تقسیطالر خارچنده مستقر هیچ بر ایراده استناد ایتیموردی . دها طوغروسی حمدالله صبحی بکک توکنمز غیرتی و صوک سنه لرده حکومتتمزک ابراز ایتدیکی معاونت سایه سنده یاشایوردی !

بوکره حکومت ، اوجاقلری خدمات ملیه اعدادینه داخل ایدرک بودجه یه معین بر مبلغ وضع ایتدی . بونکله اوجاق حیاتنده ماده ده یکی بردور آچیلدور و اوجاق نهایت محتاج اولدینی تشکیلاته نائل اولاییلر .

بوتشکیلات نجه شوبله ارمالیدر . باشده قورولنای طرفندن انتخاب اولونان بر مرکز هیئت و بوهیتک دولتن تخصیصاتی بر رئیس ایله ایکی رئیس معاونی وایکی کاتبی . رئیس واونک معاونلری ایله کاتباری برلکده مرکزک بوروسی . تشکیل ایدرلر و بوتون و قتلرینی یالکیز اوجاق ایشلرینه حصر ایدرلر . مرکز هیئت اعضائی ایله ، فخری اولور و بوهیت اون بش کونده برطوبالانرق بورو طرفندن حاضر لائش اولان روزنامه لری مذاکره ایدر و قرار ویرر .

بورویه یته دولتون تخصیصاتی لا اقل اوج مفتش ربط ایدیایر . بو مفتشان دایما بیر وقتیشده بولونورلر و اوجاقلر حقنده مرکزله راپورلر و برلرلر مرکز بوروسی ، اوجاقلرک طرز فعالیتلرینی تثبیت ایدر ، اونلره چالیشمق و پاخود مذاکره ایتک اوزره دیرکتیفلر ویرر ، موضوعلر انتخاب ایدر و مفتشلرده بو خصوصلر اوزرنده نظارت ایدرلر .

نجه ، بئم کی سنی کچکین ، یاشی باشی دولغونلر آرتق بوتشکیلات خارچنده قالمالیدرلر . بز یابه جغمزی یابدق ، سوبیلک جگمزی سوبیلک . بزده آرتق برشی قالمادی ، برلریمزی دها فعال ، دها یرنده ، مستحضرات علمیه ایله دها مجهز . بالخاصه یکی حیاتک ایجاباته بزدن دها زیاده واقف اولان کنجازه براقالی بزم .

آغا اوفلی احمد